

Liitekuvio 1. Hakuprosessin kuvaus.

<p>Vanhemman seksuaalisen suuntautumisen selviäminen oli mullistava asia nuoren elämässä</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Biologisten vanhempien eron vaikeus • Hämmennys vanhemman seksuaalisen suuntautumisen selvityksessä • Epävarmuus vanhemman seksuaalisen suuntautumisen paljastamisesta ikätovereille • Vaihtelevuus nuoren suhtautumisessa vanhemman seksuaaliseen suuntautumiseen
<p>Erilaisuuden kokemus vanhemman seksuaalisen suuntautumisen vuoksi</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Leimatuksi tulemisen kokemus • Heteronormatiivisuuden kohtaaminen • Vanhemman seksuaalisesta suuntautumisesta johtuvat kielteiset vaikutukset
<p>Elämän valoisat puolet vanhemman seksuaalisen suuntautumisen vuoksi</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Vanhemman seksuaalisen suuntautumisen myönteiset vaikutukset nuoreen • Erilaisuuden aiheuttaman paineen heppottuminen iän myötä
<p>Perhe on merkittävä tukipilari perherakenteesta huolimatta</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Sopeutuminen uusioperheeseen • Kokemus vanhemmasta hyvänä roolimallina • Hyvän vanhempi-lapsisuhteen merkitys • Rakkaus avioliittoa tärkeämpi ihmissuhteiden määrittelijä • Luovuttajan rooli sosiaalista vanhempaa vähäisempi
<p>Tyypillinen nuoruusiän kuuluva toiminta</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Ystävyysuhteiden tärkeys • Nuoruusiän tyypilliset seurustelusuhteet • Järkevä päihteidenkäyttö • Tavanomaista hyvinvointia nuoruusiässä
<p>Ympäröivän yhteisön merkitys nuoren hyvinvoinnille</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Uskonnollisen yhteisön asenteiden vaikutus • Sateenkaariyhteisön tuki merkityksellinen • Asuinpaikan suvaitsevaisuuden vaikutus • Kouluyhteisön avoimuuden vaikutus
<p>Arjen kuormittavuudessa tarvittavien keinojen korostuminen</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Toimintatavat arjesta selviämiseksi • Selviytymistä helpottavat ulkoiset tekijät • Vaikuttamiskeinot homofobiaa vastaan

Liitekuvio 2. Kirjallisuuskatsauksen tulokset.

Liitetaulukko 1. Kirjallisuuskatsauksessa käytettyjen tutkimusten kuvaus ja laadun arviointi

Tekijät, nimi, vuosi, maa	Tutkimuksen tarkoitus	Aineisto ja tutkimusmenetelmät	Keskeiset tulokset	Laadun arviointi
Bos H & Gartrell N. Adolescents of the USA national longitudinal lesbian family study: can family characteristics counteract the negative effects of stigmatization. 2010. USA.	Tarkoituksena oli laajentaa ymmärrystä tekijöistä, jotka perheessä edistävät tervettä psykososiaalista kehitystä nuorilla, jotka kasvavat lesbovanhemman kanssa, huolimatta homofobisesta syrjinnästä.	Kvantitatiivinen tutkimus. Kysely. Tutkimukseen osallistui 78 nuorta sekä heidän äitinsä. Nuorista oli 39 tyttöä ja 39 poikia. Nuoret olivat iältään 16–18v. Kysymyksen aiheet koskivat perheen yhteyttä, yhteensopivuutta, kommunikaatiota ja homofobiaa.	41 % koki leimaantumista; syynä oli muiden homofobia. Vanhemmat olivat auttaneet valmistautumaan leimautumiseen. Hyvinvointiin vaikutti kielteisesti se, että nuorta, joka kasvaa lesbovanhemman kanssa, kohdeltiin epäoikeudenmukaisesti vanhemman seksuaalisen suuntautumisen vuoksi. Heillä oli enemmän ongelmakäyttäytymistä. Vaikutusta heikensi nuoren läheinen, myönteinen suhde äitiin.	6p.
Fairtlough A. Growing up with a lesbian or gay parent: young people's perspective. 2008. UK.	Tarkoituksena oli tuoda esiin nuorten omat kokemukset elämäntänsä homo- tai lesbovanhempien kanssa.	Kvalitatiivinen tutkimus. Tutkimukseen osallistui 67 nuorta, joiden elämäntarinoita analysoitiin. Nuoret olivat yli 13v.	Nuoren kokemus vanhemman seksuaalisuudesta jaettiin lähinnä myönteiseen, neutraaliin, ambivalenttiin sekä jokseenkin kielteiseen. Kolme koki vanhempien seksuaalisuuden kielteiseksi. Suurin osa koki toisten kielteisiä reaktioita, mutta nämä eivät aiheuttaneet ponnisteluja. Suurella osalla oli kokemuksia homofobisista asenteista ja käyttäytymisestä.	9p.
Gartrell N & Bos H. US national longitudinal lesbian family study: Psychological adjustment of 17-year-old adolescents. 2010. USA.	Tarkoituksena oli dokumentoida inseminaatiolla lesboperheisiin hankittujen lasten psykologista sopeutumista.	Pitkäaikaistutkimus, jossa oli sekä kvantitatiivinen että kvalitatiivinen osa. Tutkimus oli 17-vuotiaiden osalta kvantitatiivinen. Vertailuaineistona oli valmis kansallinen nuorten kyselytutkimus. Tutkimukseen osallistui 70 äitiä ja 78 heidän lastansa. Äideille toteutettiin strukturoitu haastattelu raskausaikana. Lisäksi toteutettiin strukturoitu haastattelu ja kysely äideille, kun lapsi oli 2, 5, 10 ja 17v. Lisäksi lapset haastateltiin 10-vuotiaana. 17-vuotiaana he täyttivät Internet-kyselyn.	17-vuotiaat lesbovanhempien lapset pärjäsivät verrokkeja paremmin sosiaalisissa suhteissa ja koulussa. Heillä oli verrokkeja vähemmän sosiaalisia ongelmia, sääntöjen rikkomista, aggressiivisuutta ja ongelmakäyttäytymistä. Heidän psykologinen sopeutuvuutensa todettiin terveeksi.	9p.

<p>Gartrell N, Bos H, Peyser H, Deck A & Rodas C. Adolescents with lesbian mothers describe their own lives. 2012. USA.</p>	<p>Tarkoituksena oli kartoittaa inseminaatiolla lesboperheisiin hankittujen lasten koulukokemuksia, opetusohjelman ulkopuolisia aktiiviteetteja, tulevaisuuden tavoitteita, ystävyyssuhteita, perheen vuorovaikutusta, roolimalleja, terveysongelmia ja yleistä hyvinvointia.</p>	<p>Pitkittäistutkimus, jossa oli sekä kvantitatiivinen että kvalitatiivinen osa. 17-vuotiaiden osalta tutkimus oli kvantitatiivinen. Vertailuaineistona oli valmis kansallinen nuorten kyselytutkimus. Tutkimukseen osallistui 70 äitiä ja 78 heidän lastansa. Äideille suunnattiin strukturoitu haastattelu raskausaikana. Lisäksi äideille suunnattiin strukturoitu haastattelu ja kysely, kun lapsi 2, 5, 10 ja 17v. Lisäksi lapset haastatettiin 10-vuotiaana. 17-vuotiaana he täyttivät Internet-kyselyn.</p>	<p>Nuoret pärjäivät pääosin hyvin koulussa ja lähes kaikki suunnittelivat collegea ja puolet akateemisesta uraa. Osallistujista 85 % halusi lapsia jonakin päivänä. Sosiaaliset verkostot koettiin pääosin aktiivisiksi ja ystäviä oli useita. Perhe koettiin hyväksi ja äidit hyväksi roolimalleiksi. Terveysongelmat olivat tavanomaisia verrokkeihin nähden. Yleiselle hyvinvoinnille annettiin keskimäärin 8,14p (pisteasteikko 0-10; 0 huonoin mahdollinen, 10 paras mahdollinen).</p>	<p>9p.</p>
<p>Gelderen L, Gartrell N, Bos H & Hermanns N. Stigmatization and promotive factors in relation to psychological health and life satisfaction of adolescent in planned lesbian families. 2012. USA.</p>	<p>Tarkoituksena oli tutkia, onko leimautuminen yhteydessä psyykkiseen sopeutumiseen nuorilla, jotka elävät lesboperheessä. Lisäksi tarkoituksena oli selvittää, mitkä yksilölliset ja persoonalliset tekijät vaikuttavat sopeutumiseen ja mitkä tekijät edistävät sopeutumista.</p>	<p>Kvantitatiivinen tutkimus. Tutkimukseen osallistui yhteensä 78 nuorta, 39 tyttöä ja 39 poikaa. Kysymykset käsitelivät psykologisia tekijöitä, terveyshuolia, elämän tyytyväisyyttä, perheen yhteensopivuutta ja sopeutumista omaan ikäryhmään.</p>	<p>Leimatuksi tuleminen oli yhteydessä lisääntyneiden psykologisten terveysongelmien ja vähentyneen elämään tyytyväisyyden suhteen. Perheen yhteensopivuus ja ikätovereihin sopeutuminen kohensivat sitä. Nuoret, joilla oli enemmän terveysongelmia, olivat vähemmän tyytyväisiä perhe- ja kaverisuhteisiinsa.</p>	<p>6p.</p>
<p>Gianino M, Goldberg A & Lewis T. Family outings: disclosure practices among adopted youth with gay and lesbian parents. 2009. USA.</p>	<p>Tarkoituksena oli tutkia käytännön julkitulemista (coming out) ja prosessia nuorten näkökulmasta perheissä, joiden vanhemmat ovat homoja tai lesboja. Lisäksi tarkoituksena oli kuvata, miten nuoret kuvailevat tuntemuksiaan elämästään lesbo- tai homovanhempien kanssa.</p>	<p>Kvalitatiivinen tutkimus. Aineisto kerättiin haastattelulla, joka tehtiin kasvotusten tai puhelimitse. Tutkimuksessa käytettiin grounded theory -menetelmää. Tutkimukseen osallistui 14 nuorta, jotka olivat iältään 13–20v.</p>	<p>Nuoren ikä ja kehitystaso vaikuttivat ajatuksiin vanhempien julkitulemisesta. Osa koki ahdistuneisuutta ja haavoittuvuutta. Kaikki eivät kokeneet miellyttäväksi vanhempien julkitulemista muille. Keskikouluikäisissä oli eniten ongelmia ja toiveita "normaalista" perheestä. Tämä helpotti iän myötä. Lisäksi nuoret kokivat pelkoa leimatuksi tulemisesta itse homoseksuaalisena. Nuoret toivoivat enemmän tukea selvityksen vaikeista tilanteista mm. koulussa.</p>	<p>8p.</p>

<p>Goldberg A. Will I marry if my parents can't? Young adults with LGB parents consider marriage for themselves. 2014. USA.</p>	<p>Tarkoituksena oli selvittää seksuaalivähemmistöön kuuluvien vanhempien lasten asenteita ja ajatuksia avioliitosta.</p>	<p>Kvalitatiivinen tutkimus. Aineisto kerättiin puolistrukturoiduilla puhelinhaastatteluilta. Tutkimukseen osallistui 35 seksuaalivähemmistöön kuuluvien vanhempien lapsia, jotka olivat iältään 15–28v.</p>	<p>Suhtautuminen avioliittoon oli vaihtelevaa. Puolet vastaajista halusi itse naimisiin joko romanttisista tai juridisista syistä. Neljännes toivoi itsellensä avioliittoa tulevaisuudessa, mutta tunne oli ambivalentti syyllisyyden vuoksi, jota he kokivat siksi, että heidän vanhemmiltaan oli evätty oikeus avioliittoon. Neljänneksen usko avioliittoon oli heikko. Taustalla oli mm. vanhemmilta evätty oikeus avioliittoon. Ei haluttu avioliiton määrittävän ihmissuhteita. Muutama menisi naimisiin vasta, kun se olisi kaikille mahdollista.</p>	<p>9p.</p>
<p>Golberg A. Talking about family: disclosure practices of adults raised by lesbian, gay, and bisexual parents. 2007. USA.</p>	<p>Tarkoituksena oli tutkia sitä, miten nuoret kokivat vanhempien seksuaalisuuden ja sen julki tulemisen.</p>	<p>Kvalitatiivinen tutkimus. Aineisto kerättiin haastattelemalla. Pohjana oli puolistrukturoitu haastattelulomake. Tutkimukseen osallistui 42 aikuista, jotka muistelivat lapsuuttaan LGB-vanhemman/vanhempien kanssa. Osallistujat olivat iältään 19–50-vuotiaita, keski-ikä ollessa 28-vuotta.</p>	<p>Osa tiesi vanhempien seksuaalisesta suuntautumisesta lapsesta asti, osa sai tietää siitä nuoruudessa. Nuoret olivat kokeneet erilaisia reaktioita, muuttuivat elämän myötä. Osa koki asian normaalina, osa häpeällisenä ja outona. Suurin osa koki ylpeyttä vanhempien rohkeudesta, etenkin myöhäisnuoruudessa. Vaikein ikä oli kouluun menemisen ikä.</p>	<p>8p.</p>
<p>Goldberg A & Allen K. Donor, dad, or...? Young adults with lesbian parents' experiences with known donors. 2013. USA.</p>	<p>Tarkoituksena oli selvittää, miten lesbovanhempien lapset kokevat nuorina aikuisina sukusolon luovuttajan ja millaiseksi he kokevat suhteen luovuttajaan.</p>	<p>Kvalitatiivinen tutkimus. Aineisto kerättiin puolistrukturoiduilla puhelinhaastatteluilta. Tutkimukseen osallistui 11 nuorta aikuista, joiden vanhemmat olivat lesboja. Nuoret olivat iältään 19–29v.</p>	<p>Nuorista 10 tiesi joko koko ajan tai sai lapsuuden ja nuoruuden aikana tietää luovuttajasta. Useimmiten luovuttaja oli perheen tuttu tai ystävä. Nuorista kolme piti luovuttajaa isänä ja kahdeksan luovuttajina. Yhteydenpito luovuttajan kanssa oli vaihtelevaa. Suurin yhteydenpitoon vaikuttava tekijä oli välimatka. Kaikkien välit luovuttajaan olivat joko hyvät tai neutraalit, mutta luovuttaja oli aina sekundäärinen verrattuna molempiin äiteihin. Äidit ja sisarukset koettiin primaariksi perheeksi.</p>	<p>9p.</p>

<p>Golombok S & Badger S. Children raised in mother-headed families from infancy: a follow up of children of lesbian and single heterosexual mothers, at early adulthood. 2010. UK.</p>	<p>Tarkoituksena oli tutkia vanhempi-lapsi suhteen laatua ja lapsen psykologista mukautumista perheessä, jossa eletään ilman isää.</p>	<p>Kvantitatiivinen tutkimus. Aineisto kerättiin sekä haastatteluilla että kyselyillä. Tutkimukseen osallistui 20 nuorta yksinhuoltajaäitien perheistä, 18 nuorta lesbovanhempien perheistä ja 32 nuorta ns. perinteisistä perheistä (n=60). Nuo ret olivat iältään 18-vuotiaita. Myös äitejä haastateltiin (n=83).</p>	<p>Vanhempi-lapsisuhteessa tai kiintymisessä ei ollut eroa, kun verrattiin eri perhe-tyyppejä. Äiti-johtoisissa perheissä elävillä nuorilla oli vähemmän ahdistuneisuutta, masennusta ja alkoholin käyttöä kuin perinteisen perheen nuorilla. Lisäksi eroa oli omanarvon tunnossa sekä huumorintajussa. Yksinhuoltajaperheiden ja lesboäitien kanssa elävien nuorten psykologinen mukautuminen ei eronnut perinteisissä perheissä elävistä nuorista.</p>	<p>8p.</p>
<p>Goldberg N, Bos H & Gartrell N. Substance use by adolescents of the USA national longitudinal lesbian family study. 2011. USA.</p>	<p>Tarkoituksena oli selvittää insemi-naatiolla lesboperheisiin hankittujen lasten päihteiden käyttöä ja mahdollista stigmatisoinnin vaikutusta päihteiden käyttöön.</p>	<p>Pitkittäistutkimus, jossa oli sekä kvantitatiivinen että kvalitatiivinen osa. 17-vuotiaiden osalta tutkimus oli kvantitatiivinen. Vertailuna oli valmis kansallinen nuorten kyselytutkimuksen aineisto. Tutkimukseen osallistui 70 äitiä ja 78 heidän lastansa. Äideille tehtiin strukturoitu haastattelu raskausa aikana. Lisäksi äideille suunnattiin strukturoitu haastattelu ja kysely, kun lapsi oli 2, 5, 10 ja 17v. Lisäksi lapset haastateltiin 10-vuotiaana. 17-vuotiaana he täyttivät Internet-kyselyn.</p>	<p>LGB vanhempien lapset raportoivat enemmän satunnaista käyttöä (alkoholi, marihuana, hasis), mutta verrokkeja vähemmän runsasta käyttöä. Stigmatisoinnilla, matalam-malla elämäntyytyväisyydellä ja päihteiden käytöllä ei havaittu yhteyttä. Merkittävä löydös oli se, että vähemmistöstressi (minority stress) ei vaikuttanut päihteiden käyttöön.</p>	<p>9p.</p>

<p>Goldberg A, Kinkler L, Richardson H & Downing J. On the border: Young adults with LGBQ parents navigate LGBTQ communities. 2012. USA.</p>	<p>Tarkoituksena oli tutkia LGBQ-vanhempien kasvattamien nuorten kokemuksia LGBQ-yhteisöön kuulumisesta.</p>	<p>Kvalitatiivinen tutkimus. Aineisto kerättiin puhelinhaastatteluin. Tutkimukseen osallistui 42 nuorta aikuista, joiden vanhemmista vähintään toinen oli seksuaalivähemmistöön kuuluva joko osallistujan syntymästä asti tai lapsuuden tai nuoruuden aikana heteroseksuaalisuudesta homoseksuaalisuuteen siirtynyt. Nuoret olivat iältään 18–29v.</p>	<p>Nuorista 23 koki siteen olleen vahva kasvaessaan LGBQ-perheessä. Yhteisö oli turvallinen ja antoi tukea sekä roolimalleja. Nuorista 19 koki yhteyden olleen heikko lapsuudessa tai nuoruudessa, mutta näistä 14 koki yhteyden vahvistuneen myöhemmin. Suurimmalla osalla tästä ryhmästä vanhemman seksuaalinen suuntautuneisuus muuttui osallistujan lapsuudessa tai nuoruudessa. Yleinen asenne yhteisöä kohtaan oli hyvä. Asuinpaikka vaikutti siten, että vanhoillisilla alueilla oli häpeää ja salailua, eikä yhteisöön uskallettu kuulua.</p>	<p>9p.</p>
<p>Goldberg A & Kovalanka K. Marriage (In)equality: The perspectives of adolescents and emerging adults with lesbian, gay, and bisexual parents. 2012. USA.</p>	<p>Tarkoituksena oli selvittää, kuinka LGB-vanhempien aikuistuvat nuoret näkivät avioliiton (epä)oikeudenmukaisuuden omasta perspektiivistänsä ja kokemustas-tansa nähden.</p>	<p>Kvalitatiivinen tutkimus. Aineisto kerättiin puolistrukturoiduilla puhelinhaastatteluilta.</p>	<p>Kaksi kolmesta oli ehdot-ta tasa-arvoisen avioliiton kannalla - Syntymästä asti LBG-perheessä eläneillä oli keskimäärin vahvimmat mielipiteet asiasta.</p>	<p>9p.</p>
		<p>Tutkimukseen osallistui 49 nuorta, jotka olivat iältään 14–29v. Osa oli elänyt syntymästään asti LBG-perheestä, osalla vanhemman seksuaalisen suuntautumisen ulostulo toteutui lapsuuden/nuoruuden aikana.</p>	<p>Syntymästään asti LBG-perheessä eläneillä oli arkipäiväisiä kokemuksia vanhempien avioliittottomuudesta: esimerkiksi ongelmat vakuutusten, adoption, taloudellisten asioiden ja lähiomaiseksi merkitsemisten kanssa. He olisivat nähneet avioliiton vähentävän stressiä ja toiseuden tunnetta.</p>	
<p>Kovalanka K, Leslie L & Radina R. Coping with sexual stigma: Emerging adults with lesbian parents reflect on the impact of heterosexism and homophobia during their adolescence. 2014. USA.</p>	<p>Tarkoituksena oli selvittää lesbo-vanhempien lasten kokemuksia stigmatisoinnista yläkoulun ja lukion aikana.</p>	<p>Kvalitatiivinen tutkimus. Aineisto kerättiin puolistrukturoiduilla haastatteluilta Tutkimukseen osallistui yhteensä 30 aikuistuvaa lesbovanhempien lasta, jotka olivat iältään 18–25v.</p>	<p>Lähes kaikki nuoret olivat kokeneet sekä suoraa että epäsuoraa leimaamista, toiset enemmän, toiset vähäisessä määrin. Leimaamista koettiin oman suvun, koulun, ikätovereiden, hallituksen ja uskonnollisten instituutioiden ja median taholta. Leimaamista oli pääosin kielteiset kommentit osallistujan perheestä ja osallistujan omasta seksuaalisuudesta. Myös uhkailua tai huomiotta jättämistä oli koettu. Yksittäisiä väkivaltakokemuksiakin raportoitiin. Nuorilla oli erilaisia selviytymiskeinoja ja selviytymistä tukevia tekijöitä.</p>	<p>9p.</p>

<p>Leddy A, Gartrell N & Bos H. Growing up in a lesbian family: The life experiences of the adult daughters and sons of lesbian mothers. 2012. USA.</p>	<p>Tarkoituksena oli selvittää lesbovanhempien kasvatamien lasten retrospektiivisiä kokemuksia viiden kartoitettavan osaluheen suhteen: myönteiset aspektit kasvamisesta lesbovanhempien kasvattamana, mielipide lesboihin kohdistuvasta syrjinnästä, ikätovereiden reaktiot osallistujan vanhempiin, koettu stigmatisointi ja omat selviytymiskeinot.</p>	<p>Kvalitatiivinen tutkimus. Aineisto kerättiin avoimella kysymyksillä Internet-kyselyssä. Tutkimukseen osallistui yhteensä 32 nuorta aikuista, jotka olivat iältään 18–32v.</p>	<p>Vastajaat kokivat saaneensa perheeltänsä osakseen paljon rakkautta ja kasvaneensa avoimiksi. Suurin osa vastaajista koki syrjintää mm. politiikassa, kulttuurissa, lainsäädännössä. Ikätovereiden reaktiot olivat pääsääntöisesti yllätyttäviä ja kiinnostuneita. Osallistujilla oli sekä myönteisiä että kielteisiä kokemuksia. Suurin osa oli kokenut jonkinlaista kiusaamista äidin lesbouden vuoksi. Selviytymiskeinoja olivat opettajalle kertominen, tukiryhmät, asian salaaminen, eristäytyminen tai lesbojen oikeuksien aktiivinen puolustaminen.</p>	<p>9p.</p>
<p>Lick D, Patterson C & Schmidt K. Recalled social experiences and current psychological adjustment among adults reared by gay and lesbian parents. 2013. USA.</p>	<p>Tarkoituksena oli selvittää osallistujien retrospektiivisen muistelun avulla lesbo- ja homovanhempien kasvattamien jälkeläisten lapsuuden ja nuoruuden sosiaalisia kokemuksia.</p>	<p>Kvantitatiivinen tutkimus. Aineisto kerättiin Internet-lomakkeella. Tutkimukseen osallistui yhteensä 91 aikuista, jotka olivat iältään 18–61v. He olivat homo- tai lesbovanhempien/vanhemman kasvattamia (vähintään toisen vanhemman oli oltava homoseksuaali). Osallistujat olivat keskimäärin 7-vuotiaita ymmärrettyään tai saatuaan tietää vanhempien seksuaalisen suuntautuneisuuden.</p>	<p>Nuoruudessa oli koettu sekä myönteisiä että kielteisiä sosiaalisia kokemuksia. Stigmatisoinnilla ei ollut tilastollisesti eroa lapsuuden ja nuoruuden välillä, mutta aikuisuuteen tultaessa sitä koettiin aiempia vaiheita vähemmän. Lesbovanhempien lapset olivat olleet homovanhempia avoimempia ja ehkä siksi kokivat enemmän stigmatisointia. Miehet olivat olleet naisia avoimempia. Mitä aikaisemmassa vaiheessa vanhemman/vanhempien homoseksuaalisuus selvisi lapselle, sitä avoimempi hän oli asian suhteen. Pitkällä tähtäimellä osallistujien elämäntyytyväisyys ja psykologinen hyvinvointi olivat normaalilla tasolla. Mitä parempi elämäntyytyväisyys oli lapsena, sitä parempi se oli myös aikuisuudessa.</p>	<p>7p.</p>

<p>Lubbe C & Kruger L. The disclosure practices of a south African-born adolescent raised in an American lesbian-parent family. 2012. South Africa.</p>	<p>Tarkoituksena oli tutkia, kuinka lesbovanhempien kasvattama, edelleen kotona asuva, nuori kokee perherakenteen jokapäiväisessä elämässä.</p>	<p>Kvalitatiivinen tapaustutkimus. Aineisto kerättiin haastatteluin, valokuvoin ja sähköposti-keskusteluin. Osallistujana oli 15-vuotias etelä-afrikkalaissyntyinen tyttö, Lilly, jonka heterovanhemmat erosivat tytön ollessa 8kk. Muutaman vuoden kuluttua äiti löysi rinnalleen naiskumppanin. Äidit asuivat Amerikassa, isä Etelä-Afrikassa. Lilly asui osan vuodesta molemmissa maissa.</p>	<p>Lilly koki, että hänellä on kaksi äitiä ja yksi isä ja hän rakastaa heitä kaikkia vanhempinaan. Suhteet vanhempiin olivat kunnossa. Lilly kertoi tulleen tuomituksi ja leimatuksi äitiensä vuoksi; enemmän Etelä-Afrikassa kuin Amerikassa. Selviytymiskeinoksi oli muodostunut sosiaalinen kontrolli. Koululla hän näki olevan suuri vaikutus leimaamiseen: tutkimuksen aikaan hän oli suvaitsevaisessa lukiossa, jossa hän sai kokea olevansa yksi muista. Kaikissa kouluissa ei ollut sujunut yhtä hyvin. Uskonnollisten yhteisöjen hän koki olleen tuomitsevia. Lilly pyrki systemaattisesti antamaan itsestensä erityisen normaalin teini-ikäisen kuvan. Hän koki epänormaaliuden pelon kuitenkin hiljalleen helpottavan ja koki kasvavansa avarakatseiseksi.</p>	<p>9p.</p>
<p>Lytle M, Foley P & Aster A. Adult children of gay and lesbian parents: religion and the parent-child relationship. 2013. USA.</p>	<p>Tarkoituksena oli selvittää homo- ja lesbovanhempien lasten kokemuksia vanhempi-lapsi suhteesta sekä uskonnollisuudesta.</p>	<p>Fenomenologinen tutkimus. Aineisto kerättiin puolistrukturoiduilla haastatteluilta. Tutkimukseen osallistui 10 henkilöä, jotka olivat iältään 18–43v. He vastasivat retrospektiivisesti omasta lapsuudestaan ja nuoruudestaan. Vain yksi oli syntymästään asti elänyt lesboperheessä, muut alun perin heteroperheestä ja toisen vanhemman seksuaalinen suuntautuneisuus tuli ilmi myöhemmin.</p>	<p>Perheen hajoaminen koettiin rankemmaksi kuin vanhemman seksuaalinen suuntautuneisuus. Suurin osa koki aluksi häpeää ja pelkoa, kun vanhemman seksuaalisuus tuli ilmi. Tilanne tasaantui ajan kanssa. Uskonnollisella yhteisöllä oli varioivia reaktioita. Suurimmalla osalla oli kokemuksia kielteisestä suhtautumisesta homoseksuaalisuuteen. Kokemusten myötä joidenkin uskonnollinen identiteetti muuttui muun muassa avoimemmaksi.</p>	<p>10p.</p>
<p>Murray P & McClintock K. Children of the closet: A measurement of the anxiety and self-esteem of children raised by non-disclosed homosexual or bisexual parent. 2008. USA.</p>	<p>Tarkoituksena oli tutkia ”kaapissa” olevien vanhempien homo- tai biseksuaalisuuden vaikutusta nuoren itsetuntoon ja ahdistuneisuuteen.</p>	<p>Kvantitatiivinen tutkimus. Aineisto kerättiin kyselylomakkeella. Retrospektiivinen tutkimus. Osallistujat olivat iältään 18–52-vuotiaita. Tutkimukseen osallistui 99 henkilöä.</p>	<p>Lesbovanheman kanssa eläneellä nuorella oli korkeampi itsetunto kuin heterovanhempien kanssa kasvaneella nuorella. ”Kaapissa” olevien vanhempien kanssa elävillä nuorilla ei ollut ahdistuneisuutta enempää kuin verrokkiryhmässä.</p>	<p>8p.</p>

Rijn-van Gelderen L, Bos H & Gartrell N. Dutch adolescents from lesbian-parent families: How do compare to peer with heterosexual parents and what is the impact on homophobic stigmatization? 2015. Netherlands.	Tarkoituksena oli selvittää, miten mahdollinen homofobinen leimaaminen vaikuttaa lesbovanhempien lasten nuoruudessa sisäisiin ja ulkoisiin käytösongelmiin verraten heterovanhempien lapsiin.	Kvantitatiivinen tutkimus. Aineisto kerättiin kyselylomakkeella. Tutkimukseen osallistui kaikkiaan 67 nuorta, joiden vanhemmat olivat lesboja ja 67 nuorta, joiden vanhemmat olivat heteroseksuaaleja.	Leimaamisella oli yhteys lesbovanhempien nuorten sisäisiin ja ulkoisiin käytösongelmiin. Kuitenkin erilaisen leimaamisen (esim. kielteiset kommentit äidistä, vitsailu, vihamielisyyks) kokemisen yleisyydestä kysyttäessä "ei koskaan" ja "joskus" - vastaukset olivat tavanomaisempia kuin "usein".	8p.
Rivers I & Poteat V. Victimization, social support, and psychosocial functioning among children of same-sex and opposite-sex couples in the united kingdom. 2008. UK.	Tarkoituksena oli tutkia psykologista ja sosiaalista toimivuutta nuorilla, jotka elävät perheissä, joissa vanhemmat ovat samaa sukupuolta.	Kvantitatiivinen tutkimus. Aineisto kerättiin kyselyllä. Tutkimukseen osallistui 18 opiskelijaa, jotka elivät naissukupuolisten vanhempien perheessä ja 18 opiskelijaa, jotka elivät eri sukupuolta olevien vanhempien perheessä. Nuoret olivat iältään 12–18-vuotiaita.	Samaa sukupuolta olevien vanhempien perheessä elävä nuori ei eronnut kiusatuksi tulemisessa, psykologisen toiminnassa tai sosiaalisissa huolissa suhteessa verrokki-ryhmään. Nuoret, jotka elivät samaa sukupuolta olevien vanhempien kanssa, pitivät vähemmän todennäköisenä kouluperustaisen tuen käyttämisen.	7p.
Robitaille C & Saint-Jacques M-C. Social stigma and the situation of young people in lesbian and gay stepfamilies. 2009. Canada.	Tarkoituksena oli tuoda esiin nuorten näkökulma siihen, miten leimaantuminen tapahtuu, ja mitkä ovat sen vaikutukset nuorella, joka elää lesbo- tai homovanhempien kanssa.	Kvalitatiivinen tutkimus. Aineisto kerättiin haastattelulla. Tutkimukseen osallistui 11 nuorta, jotka ovat eläneet lesbo- tai homovanhemman kanssa. Nuoret olivat iältään 15–29-vuotiaita.	Nuoret kokivat suoraa tai epäsuoraa sosiaalista leimaantumista. Syynä oli eläminen lesbo- tai homovanhemman kanssa. Nuoret kohtasivat stereotyyppioita homoseksuaalisuudesta, ei kuitenkaan jokapäiväisesti. Kokemukset muuttuivat vaikeiksi seuraamuksiksi henkilökohtaisessa ja perhe-elämässä.	7p.

<p>Titlestad A & Pooley J. Resilience in same-sex-parented families: The lived experience of adults with gay, lesbian, or bisexual parents. 2013. Australia.</p>	<p>Tarkoituksena oli tutkia samaa sukupuolta olevien vanhempien kasvatamien aikuisten lasten kokemuksia ja resilienssin kehittymistä.</p>	<p>Kvalitatiivinen tutkimus. Fenomenologinen perspektiivi ja aineistonkeruun menetelmänä narratiiviset haastattelut. Tutkimukseen osallistui 8 henkilöä, jotka olivat iältään 18–48-vuotiaita. He muistelivat retrospektiivisesti elämäänsä LGB-vanhempien perheessä. Vähintään yhden vanhemman piti kuulua seksuaalivähemmistöön. Kaikilla osallistujilla oli sama tausta: he olivat lähtöisin heteroseksuaalisesta perheestä, mutta lapsuuden/nuoruuden aikana tilanne muuttunut toisen vanhemman osalta.</p>	<p>Kaikki olivat kokeneet diskriminointia vanhemman seksuaalisesta suuntautumisesta johtuen, mutta sen voimakkuus vaihteli olemattomasta rankkaan kiusaamiseen. Resilienssin ja suojamekanismien vahvistumiseen sekä yleiseen hyvinvointiin vaikutti enemmän perheen dynamiikka ja vanhempi-lapsisuhde kuin perheen koostumus.</p>	<p>9p.</p>
<p>Vyncke J, Julien D, Jouvin E & Jodoin E. Systemic heterosexism and adjustment among adolescent raised by lesbian mothers. 2014. Canada.</p>	<p>Tarkoituksena oli tutkia heteroseksismin vaikutusta lesbovanhemman kasvattaman nuoren hyvinvointiin. Tarkoituksena oli osoittaa, että samaa sukupuolta olevien vanhempien lapsi ei eroa heteroseksuaalisten vanhempien kasvattamasta lapsesta sosiaalisen, emotionaalisen tai kognitiivisen kehityksen osalta.</p>	<p>Kvantitatiivinen tutkimus. Tutkimus toteutettiin puhelinkyselynä, jossa osallistujalle esitettiin kysymykset ja hänellä oli vastausvaihtoehdot edeltävästi lähetetyllä lomakkeella. Tutkimukseen osallistui yhteensä 50 äiti-lapsi paria; poikia 22 ja tyttöjä 28. Nuoret olivat iältään 12–18-vuotiaita.</p>	<p>Nuoret eivät olleet kokeneet fyysistä kiusaamista tai väkivaltaa. Nuorten havaitsema heteroseksismi oli kielteisesti yhteydessä nuoren sopeutumiseen. Äidin tuki tasoitti tätä vaikutusta. Ystävien tuki tasoitti kielteistä yhteyttä lapsen vanhemman seksuaalisuuden julkitulon ja nuoren ongelmien välillä. Koulun tuella oli myös myönteistä merkitystä.</p>	<p>7p.</p>
<p>Wainright J & Patterson C. Delinquency, victimization, and substance use among adolescents with female same sex-parents. 2006. USA.</p>	<p>Tarkoituksena oli tutkia nuoren perhetyypin vaikutusta nuoren perhe- ja ihmissuhteisiin, huumeiden käyttöön, rikollisuuteen ja ilmaantumiseen.</p>	<p>Kvantitatiivinen tutkimus. Aineisto kerättiin kyselyllä. Tutkimukseen osallistui 44 nuorta, jotka elivät samaa sukupuolta olevien vanhempien kanssa sekä 44 nuorta, jotka elivät eri sukupuolta olevien vanhempien perheissä. Nuoret olivat iältään 12–18-vuotiaita.</p>	<p>Perhetyypillä ei ollut yhteyttä päihteidenkäytön tai rikollisuuden kanssa. Nuorella oli vähemmän riskikäyttäytymistä perhetyypistä riippumatta silloin, kun suhde vanhempaan oli läheinen.</p>	<p>7p.</p>

<p>Wainright J & Patterson C. Peer relations among adolescent with female same-sex parents. 2008. USA.</p>	<p>Tarkoituksena oli tutkia yhteyttä nuoren perhetyypin ja perhe- ja ihmissuhteiden sekä etenkin ikätoverisuhteiden välillä.</p>	<p>Kvantitatiivinen tutkimus. Aineisto kerättiin kyselyllä. Tutkimukseen osallistui 44 nuorta, jotka elivät samaa sukupuolta olevien vanhempien kanssa sekä 44 nuorta, jotka elivät eri sukupuolta olevien vanhempien perheissä. Nuoret iältään olivat 12–18-vuotiaita.</p>	<p>Nuorilla oli hyvät perhesuhteet. Perhetyypillä ei todettu yhteyttä ikätoverisuhteen laatuun eikä määrään. Suhde ikätovereihin oli yhteydessä hyvään vanhempi-lapsi suhteeseen sekä nuoren hoivan vastaanottamiseen. Mitä enemmän nuorilla oli enemmän aktiviteetteja äidin kanssa, sitä enemmän oli myös kavereita.</p>	<p>8p.</p>
<p>Wainright J, Russell S & Patterson C. Psychosocial adjustment, school outcomes, and romantic relationship of adolescent with same-sex parents. 2004. USA.</p>	<p>Tarkoituksen oli tutkia perhetyypin, psykososiaalisen sopeutumisen, koulutulosten ja romanttisen ihastumisen yhteyttä.</p>	<p>Kvantitatiivinen tutkimus. Aineisto kerättiin kyselyllä. Tutkimukseen osallistui 44 nuorta, jotka elivät samaa sukupuolta olevien vanhempien kanssa sekä 44 nuorta, jotka elivät eri sukupuolta olevien vanhempien perheissä. Nuoret olivat iältään 12–18-vuotiaita.</p>	<p>Psykologisen sopeutumisen, kuten ahdistuksen ja masennuksen suhteen ei todettu eroa ryhmien välillä. Nuoret pärjäsivät koulussa hyvin, mutta nuoret, joiden vanhemmat kuuluvat seksuaaliseen vähemmistöön, viihtyivät koulussa paremmin. Seksuaalisella käyttäytymisellä ja ihastumisella ei ollut yhteyttä perhetyyppiin.</p>	<p>6p.</p>
<p>Welsh M. Growing up in a same sex family: the adolescent voice of experience. 2011. USA.</p>	<p>Tarkoituksena oli tutkia nuorten kokemuksia, jotka ovat kasvaneet samaa sukupuolta olevien vanhempien kanssa.</p>	<p>Kvalitatiivinen tutkimus. Aineisto kerättiin haastattelemalla. Tutkimukseen osallistui 14 nuorta, jotka olivat iältään 13–18v.</p>	<p>Rakkaus oli perheen määrittelyssä keskeinen. Suurin osa oli kokenut stressiä tai kipeitä tapahtumia, jotka olivat yhteydessä vanhempien seksuaaliseen suuntautumiseen. Nuoret kokivat tarvetta suojella ja puolustaa vanhempiaan. Keskikouluikä oli nuorten mukaan vaikeinta aikaa.</p>	<p>8p.</p>